

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**Методичні рекомендації щодо роботи зі
звітом та аналізом звіту програми з
виявлення плагіату StrikePlagiarism**

Рівне
2020

УДК
004.4 : 7.061 (072)

Методичні рекомендації щодо роботи зі звітом та аналізом звіту програми з виявлення плагіату StrikePlagiarism / уклад. І. М. Андрощук; під заг. ред. Р.В. Павелківа. – Рівне: РДГУ, 2020. – 50 с.

Укладач:

Андрощук І. М. – кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології РДГУ

Рецензент:

Павелків Р. В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри вікової і педагогічної психології РДГУ

Відповідальний за випуск:

Крет Р. М. – кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та соціології РДГУ

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету,
протокол № 7 від 25.08.2020 р.*

Методичні вказівки містять пояснення щодо роботи зі звітом програми, яка перевіряє роботи на наявність плагіату, а також як працювати з аналізом звіту, який надає експерт.

© Андрощук І. М., 2020
© РДГУ, 2020

ПЕРЕДМОВА

Стійким бар'єром до розвитку навичок доброго академічного письма в Україні є традиція неякісних практик академічного письма (недосконала структура наукової статті та анотації до неї, відсутність традиції належного рецензування, необхідність наукових публікацій для звіту, а не як презентації власного дослідження тощо). Тиск цих традицій суттєво загальмовує поширення кращих практик академічного письма в Україні як серед дослідників і викладачів, так і серед студентів. Викладачі навчають студентів тих самих навичок виконання письмових робіт, якими володіють самі.

Традицію навчання студентів академічного письму слід формувати, починаючи з моменту їх вступу до ЗВО. Необхідно наголошувати на різниці між шкільним письмом та письмом академічним щодо вимог, щодо оформлення думок, публічних виступів, візуальних презентацій тощо. Навчання студентів належному письму має починатися із запобігання прямого академічного плагіату в їх письмових роботах.

Відповідно до положень, викладених в частині 3 статті 32 Закону України «Про вищу освіту», заклади вищої освіти зобов'язані вживати заходів, у тому числі шляхом запровадження відповідних новітніх технологій, щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших

працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності та мати затверджену політику забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності.

Стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає академічну доброчесність як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Підготовлені рекомендації експерта Андрощук І. М. стануть у допомозі при роботі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів освіти зі звітом, який згенеровано програмою StrikePlagiarism, і доданим до нього аналізом звіту, який містить висновок та пояснення до висновку експерта.

Аналітична записка МОН України
Запобігання окремих проблем і помилок у практиках
забезпечення академічної доброчесності

Стаття 42 Закону України «Про освіту» визначає вимоги щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу, основні види порушень академічної доброчесності, відповідальність за них. У 2018 р. Міністерство освіти і науки України надало закладам вищої освіти методичні рекомендації із застосування цих вимог. А втім, практика застосування окремих норм Закону свідчить про наявність проблем, пов'язаних з помилковою їх інтерпретацією закладами вищої освіти, науковими установами, спеціалізованими вченими радами, редакціями наукових видань.

Щодо встановлення факту наявності академічного плагіату. Однією з основних помилок є встановлення факту наявності академічного плагіату та самоплагіату за результатами комп'ютерної перевірки текстів без подальшого аналізу виявлених текстових збігів експертами з предметної області. Деякі заклади вищої освіти, редакції наукових видань встановлюють вимоги щодо максимально допустимого обсягу плагіату чи текстових збігів або щодо мінімально допустимої «унікальності» тексту.

Академічний плагіат – це «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства». До результатів фундаментальних наукових досліджень належать «гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо». До результатів прикладних наукових досліджень належать «нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо виконання актуальних науково-технічних та суспільних завдань». Таким чином,

академічний плагіат не зводиться до текстових збігів, а може стосуватися також некоректного запозичення фактів, гіпотез, числових даних, методик, ілюстрацій, формул, моделей, програмних кодів тощо.

З іншого боку, текстові збіги можуть бути як академічним плагіатом, так і коректними цитуваннями, загальновідомою інформацією, посиланнями на літературні джерела й т.п. Критерії зарахування текстових збігів до академічного плагіату визначені Рекомендаціями щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах. При перевірці наявності текстових збігів слід враховувати, що **комп'ютерні програми не виявляють некоректні запозичення з неоцифрованих джерел**. Тим більш, вони не виявляють **переклади іншомовних текстів** без належних посилань на джерела та інші форми академічного плагіату. Крім того, обсяг виявлених будь-якою комп'ютерною програмою текстових збігів залежить не лише від наявності чи відсутності таких збігів, але і від наповнення бази, що використовується для порівняння, алгоритмів і налаштувань програмного забезпечення та інших обставин. Також слід враховувати, що зазначені в рекомендаціях критерії не можуть застосовуватися до окремих видів текстів, таких, як відомі формулювання математичних теорем та їх доведення, опис стандартних методик, фрагменти літературних творів, документи законодавства тощо.

Тому **висновок про наявність чи відсутність академічного плагіату мають робити кваліфіковані експерти**, обізнані як у технічних аспектах виявлення академічного плагіату, так і в сучасному стані предметної області досліджень з урахуванням як результатів роботи комп'ютерних програм, так і інших даних.

Щодо довідок про результати перевірки академічних текстів на ознаки плагіату

Деякі заклади вищої освіти, спеціалізовані вчені ради та редакції наукових видань вимагають від здобувачів освіти та наукових ступенів, авторів наукових публікацій довідок про перевірку кваліфікаційних робіт, дисертацій, поданих для публікації матеріалів на наявність академічного плагіату.

Згідно закону «Про вищу освіту», система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти має забезпечити «дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату». Крім того, «система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості)... оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти». Передбачено відповідальність закладу вищої освіти, наукового керівника здобувача та членів спеціалізованої вченої ради за наявність академічного плагіату у захищених дисертаціях.

Звідси випливає, що **перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів освіти та дисертацій на здобуття наукових ступенів є обов'язком закладу вищої освіти (наукової установи), а не здобувача.** Заклади вищої освіти (наукові установи) та створені при них спеціалізовані вчені ради **не мають підстав вимагати від здобувачів будь-які довідки** про відсутність академічного плагіату. Наявність чи відсутність будь-яких довідок не позбавляє заклади вищої освіти, наукові установи і спеціалізовані вчені ради відповідальності за академічний плагіат та інші порушення академічної доброчесності у захищених дисертаціях. Так само, наявність чи відсутність згаданих довідок не позбавляє редакції наукових видань відповідальності за академічний плагіат в наукових публікаціях, оприлюднених у цих виданнях.

Щодо ідентифікації самоплагіату

Як свідчить практика, існує багато питань стосовно поняття «самоплагіат», яке часто поширюють на будь-які текстові збіги з попередніми публікаціями автора, що виявляються засобами автоматичної перевірки академічних текстів. Самоплагіат – це «оприлюднення (частково або

повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів». Таким чином, наявність посилання на попередню публікацію наукового результату повністю знімає питання про можливу наявність самоплагіату.

Найбільш типовими прикладами самоплагіату є: дублювання публікацій (одні й ті самі наукові результати публікуються в різних виданнях для підвищення показників публікаційної активності); некоректна звітність за науковими проектами (одні й ті самі результати використовуються у звітах за різними науковими проектами).

Поняття самоплагіату **стосується саме наукових результатів, а не будь-яких текстових фрагментів. Вимоги щодо переформулювання текстів при підготовці дисертацій, монографій, наукових статей, кваліфікаційних робіт студентів позбавлені сенсу, оскільки переформулювання не впливає на сутність наукового результату.** Якщо самоплагіат є, то ніяке переформулювання його не усуває.

З іншого боку, не всі текстові збіги є самоплагіатом. Зокрема, не є самоплагіатом текстові збіги, що не містять наукових результатів автора, а стосуються опису стану предметної області та відомих результатів досліджень інших авторів, опису відомих методик досліджень тощо. Такі текстові збіги з власними попередніми результатами автора не потребують посилань на ці публікації чи оформлення відповідних текстових фрагментів, як цитат. Більш того, провідні наукові видання і університети світу часто розглядають надмірні посилання на власні публікації як порушення академічної доброчесності з метою штучного підвищення наукометричних показників автора.

Окремим випадком є ситуація, коли попередня публікація була підготовлена за участі інших науковців, які є авторами певних її фрагментів. Якщо у роботі використовується саме такий фрагмент, то має бути посилання на попередню публікацію із зазначенням внеску співавтора. Оскільки зазвичай зовнішні експерти не можуть встановити, хто є автором того чи іншого фрагмента, прийнято вважати, що порушення немає, якщо немає скарги з боку співавторів про некоректне

використання спільної роботи. Це розглядається як свідчення того, що вони не претендують на авторство відповідного фрагмента.

Провідні наукові видання світу не вимагають оформлення текстових збігів з попередніми публікаціями автора, що не стосуються наукових результатів, як цитат. Зазвичай цитати використовують лише для привертання уваги до певних власних ідей, думок, формулювань з попередніх наукових публікацій у випадках наукових дискусій, для зазначення пріоритету та в інших подібних випадках.

Натомість, самоплагіатом є використання без відповідних посилань оприлюднених раніше гіпотез, математичних теорем, моделей, алгоритмів, фотографій, таблиць, фактичних даних тощо, які містять наукові результати автора. Наявність раніше опублікованих наукових результатів автора без посилань на попередні публікації є однією з основних причин відмови у публікації в багатьох провідних наукових виданнях світу.

В окремих випадках спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій за результатами комп'ютерної перевірки текстів дисертацій вимагають від авторів переформулювання текстових фрагментів, що збігаються з текстами раніше оприлюднених наукових публікацій здобувачів, інтерпретуючи такі збіги як самоплагіат. Однак це не враховує чинних вимог до дисертацій. Зокрема, «до дисертації, що містить науково-прикладні результати, повинні додаватися документи, що підтверджують практичне використання отриманих здобувачем результатів – впровадження у виробництво, достатню дослідно-виробничу перевірку, отримання нових кількісних і якісних показників, суттєві переваги запропонованих технологій, зразків продукції, матеріалів тощо, а до дисертації, що містить теоретичні наукові результати, – рекомендації щодо їх використання». Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора наук «повинна містити наукові положення та науково обґрунтовані результати у певній галузі науки, що розв'язують важливу наукову або науково-прикладну проблему і щодо яких здобувач є суб'єктом авторського права». Результати дисертації мають бути достатньо повно викладені в опублікованих наукових працях здобувача.

Таким чином, попередня публікація наукових результатів дисертацій є вимогою законодавства. Тому **наявність в дисертації фрагментів раніше оприлюднених наукових робіт здобувача не містить ключової характеристичної ознаки (спроби оприлюднення раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів) і не відповідає поняттю «самоплагіат»**. Разом з тим, вимога щодо попереднього оприлюднення результатів дисертацій означає, що в дисертації має бути зазначено, де саме кожний з основних результатів був опублікований. Найпростіший спосіб надати таку інформацію – це навести звичайні посилання у тексті дисертації. Допустимим також є інший поширений варіант – надання наприкінці розділів чи підрозділів інформації про те, де опубліковані відповідні результати.

Ще одним проблемним випадком є публікація наукових статей за результатами доповідей на наукових конференціях та інших заходах, які передбачали попереднє видання збірників тез або матеріалів цих заходів. Текстові збіги у таких статтях з тезами чи текстами доповідей не є самоплагіатом, оскільки це варіанти однієї й тієї самої публікації, які не претендують на те, що кожний з них містить окремі наукові результати. Разом з тим, при виданні розширених доповідей чи статей за матеріалами наукового заходу видавці мають зазначати цей факт у вихідних даних або групувати такі публікації в окремий розділ, якщо у випуску є інші публікації, не пов'язані з цим заходом, або в інший спосіб надавати відповідну інформацію. Якщо автори самостійно публікують статті за матеріалами доповідей на наукових заходах, то варто надавати відповідну інформацію у тексті статті у формі посилання на попередню публікацію, якщо це можливо, або у формі повідомлення у тексті, що стаття підготовлена за матеріалами доповіді на відповідному заході із зазначенням його назви та інших даних, що дають змогу його ідентифікувати.

Щодо фабрикації і фальсифікації

Закон України «Про освіту» передбачає інші порушення академічної доброчесності, зокрема фабрикацію і фальсифікацію. Практика провідних університетів і наукових

видань світу свідчить, що виявлення таких порушень відбувається переважно експертами під час рецензування, опонування тощо, або читачами після оприлюднення публікації. Втім, розвиток технологій дає змогу запровадити певні формалізовані процедури перевірки окремих складників. Зокрема, при розгляді дисертаційних робіт в спеціалізованих вчених радах варто перевіряти акти впровадження/апробації результатів дослідження на предмет можливості здійснення такого впровадження/апробації особою, що підписала акт. В окремих випадках акти впровадження, що стосуються нових технологій, виробництва, складних вимірювань тощо, підписують представники юридичних осіб, які, згідно із даними державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, розташовані у квартирах багатоквартирних житлових будинків і за КВЕД не провадять економічну діяльність, яка має хоча б віддалене відношення до тих результатів, апробацію яких вони нібито здійснили. У випадку виявлення таких фактів спеціалізовані вчені ради мають вимагати додаткові підтвердження того, що впровадження/апробація дійсно мали місце.

Щодо порушень академічної доброчесності здобувачами вищої освіти

Зміни, внесені у 2019 р. до Закону України «Про вищу освіту», передбачають можливість скасування рішень про присудження наукового ступеня, ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема, наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Міністерство освіти і науки України здійснює комплекс заходів, спрямованих на реалізацію цієї норми. Одним з них є забезпечення доступності текстів дисертацій і кваліфікаційних робіт у Національному репозиторії академічних текстів, на офіційних сайтах та репозиторіях закладів вищої освіти (наукових установ). Закон України «Про вищу освіту» вимагає створення закладами вищої освіти та науковими установами систем внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, одним із завдань яких є забезпечення дотримання

академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» вимагає від закладів вищої освіти визначити «чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми». Затверджені стандарти вищої освіти вимагають забезпечувати відсутність академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації у кваліфікаційних роботах здобувачів вищої освіти.

Вимоги щодо забезпечення академічної доброчесності як важливого складника якості вищої освіти, що впливає на розвиток і репутацію вищої освіти та науки України, будуть і надалі посилюватися. Разом з тим, практика інших країн свідчить, що ключовим фактором забезпечення академічної доброчесності, є позиція академічної спільноти, її власні вимоги, що відображаються у внутрішніх правилах університетів та наукових видань. Зкладам вищої освіти, науковим установам, спеціалізованим вченим радам із захисту дисертацій, редакціям наукових видань необхідно вивчати і використовувати практики провідних університетів і наукових видань світу щодо запобігання академічному плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Разом з тим, необхідно уникати практик і процедур, що дискредитують політику забезпечення академічної доброчесності.

Володимир БАХРУШИН

Професор, доктор фізико-математичних наук

Член сектора вищої освіти науково-методичної ради МОН України

Загальні вимоги та рекомендації

Усі звіти, які генерує програма StrikePlagiarism, відкриваються у браузері і не потребують встановлення ніяких додаткових програм.

Дипломні роботи рекомендовано надсилати з електронної адреси кафедри (одним листом усі роботи) за місяць до захисту, щоб експерт мав час на детальну перевірку, а студент – на доопрацювання роботи, якщо потрібно. Звіти та висновки експерта будуть надіслані на ту ж адресу.

Статті, посібники, підручники та інші публікації, які потребують перевірки системою, автор надсилає особисто зі своєї електронної адреси.

Роботу на перевірку слід надсилати з вказанням прізвища автора та теми дослідження у назві файлу, титульною сторінкою, повним текстом роботи, списком використаних джерел та додатками. За відсутності будь-якого фрагменту, робота буде повернена на доопрацювання без завантаження у програму.

Які спроби приховати плагіат розпізнає програма StrikePlagiarism

- Парафраза – заміна декількох слів в тексті взятих у іншого учасника, зміна місцями, а також заміна на інші без оформлення посилання на автора;
- Заміна букв кирилиці на латиницю і навпаки;
- Додавання прихованих символів (білих знаків) між словами;
- Додавання подвійного пробілу між словами;
- Додавання мікро-пробілу між словами;
- Переклад тексту з іншої мови;
- Додавання тексту в вигляді фото;
- Перевірка роботи не співпадає з текстом захисту;
- Додавання прихованого тексту;
- Об'єднання слів;
- Додавання зайвих літер у слова.

Інтерфейс програми та значення показників

Одними з головних показників, які визначає програма, є коефіцієнти подібності КП 1 та КП 2 (рис. 1). Перший показує відсоток комбінацій з п'яти слів, а другий – з двадцяти п'яти, знайдених у всіх доступних джерелах. Дані відсотки не повинні перевищувати 30% та 5% відповідно. Проте, співпадіння можуть бути у списку літератури, або ж автор використовує відомі формулювання математичних теорем та їх доведення, опис стандартних методик, фрагменти літературних творів, документи законодавства тощо, то відсоток запозичень може бути трохи вищим та не впливати на загальний висновок.

Рис. 1. Коефіцієнти подібності КП 1 та КП 2

Важливим блоком, який показує спроби приховати плагіат, є блок «Тривога». У ньому відображено:

- Заміна букв – поширений спосіб приховання плагіату, коли літери кирилиці замінюють на ідентичні літери латиниці і навпаки;
- Інтервали – кількість збільшених відстаней між літерами;
- Мікропробіли – кількість пробілів з нульовою довжиною;
- Білі знаки – кількість символів з білим кольором шрифту.

Інколи програма показує незначну кількість Тривоги (наприклад декілька заміненних знаків), яка не впливає на кінцевий висновок експерта. Але бувають випадки, коли показник тривоги є досить високим і викликає сумніви щодо оригінальності роботи (див. рис. 2 та 3). На рисунку 2 видно, що робота має допустимі відсотки у КП 1 та КП 2 (програма сприймає текст як оригінальний), але майже двадцять п'ять тисяч заміненних знаків свідчить про спроби приховання плагіату. У такому випадку експерт не рекомендує роботу до захисту. На рисунку 3 показано, як програма позначає заміненні знаки у тексті.

Рис. 2. Високий показник тривоги (заміненних букв)

Рис. 3. Відображення програмою заміненних знаків у тексті роботи

Інколи студенти використовують додаткові пробіли або додають зайві букви у словах. Програма показує роботу як оригінальний текст, проте така робота не буде рекомендована до захисту, адже це свідчить про спроби приховання плагіату.

Наступний блок «Активні списки запозичень» показує чотири блоки, на які поділено усі знайдені запозичення (рис. 4).

Активні списки запозичень

Прочитуйте список та аналізуйте особливі фрагменти, які перевищують КПД (позначено жирним шрифтом). Скористайтеся посиланням "Позначити фрагмент" та перетягнете, чи є вони короткими фразами, розподаними в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаичний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

- + 10 найдовших фраз (3,07%)
- + з бази даних RefBooks (0,04%)
- + з домашньої бази даних (0,00%)
- + з програми обміну базами даних (0,28%)

Рис. 4. Блок «Активні списки запозичень»

У першому блоці відображено десять найдовших фраз, які знайдені у тексті, посилання на джерело, з якого запозичено та кількість слів у фразі (рис. 5). Це можуть бути посилання на джерела в мережі Інтернет, публікації у базі RefBooks, публікації з домашньої бази (база університету) та з програми обміну базами даних (бази інших університетів, з якими співпрацює компанія).

ЗМІСТ

Активні списки запозичень

База даних університету База даних RefBooks Заміна букв

Прочитуйте список та аналізуйте особливі фрагменти, які перевищують КПД (позначено жирним шрифтом). Скористайтеся посиланням "Позначити фрагмент" та перетягнете, чи є вони короткими фразами, розподаними в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаичний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз (3,07%)

Десять найдовших фрагментів знайдений у всіх доступних ресурсах.

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА (URL, НАЗВА БАЗИ)	АВТОР	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ	ВІДНОШЕННЯ ВСІ ПОДІБНИХ	ВІДКРИТИ ВСІ ПОДІБНИХ
1	https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%B0%D0%B0/2018/11/09/00d-5112018-monitorie-zvedenya.docx		627	1,94%	показати в тексті
2	https://naurok.com.ua/innovacivni-menedzhment-vak-faktor-modernizaci-sistemi-upravlinsko-divalnosti-kerivnika-zakladu-osviti-141280.html		55	0,17%	показати в тексті
3	https://osvita.ua/legislation/law/2231/		50	0,15%	показати в тексті
4	https://osvita.ua/legislation/law/2231/		47	0,15%	показати в тексті
5	https://vchasnoua.com/dombass/63691+ukraini-privinjal-y-novyi-zakon-pro-seredniu-osvitu-novatsii-dlia-uchniv-vchyteliv-i-batkiv		43	0,13%	показати в тексті

показати

Рис. 5. Блок «10 найдовших фраз»

Усі посилання, які ведуть на джерела у мережі інтернет, є активними. Якщо ж фраза знайдена у інших базах, то відображається автор та назва файлу.

Наступний блок – це безпосередньо сам текст. У тексті детально відображено усі запозичення та спроби приховання плагіату. Якщо текст має зелене забарвлення, то він запозичений з джерела, яке знайдено у мережі інтернет. Натиснувши на нього, з'явиться посилання на джерело (рис. 6). Посилання є активним та веде на джерело, з якого зроблено запозичення. Зазвичай запозичений текст виділяється жовтим кольором у джерелі.

справедливості. Вагомість волонтерської діяльності в світовому вимірі підтверджується її визнанням Організацією Об'єднаних Націй як суспільно корисної діяльності на добровільній основі, яка повинна бути важливою складовою будь-якої стратегії, націленої на вирішення проблем, особливо в таких сферах, як боротьба з бідністю, сталий розвиток, охорона здоров'я, упередження лих та вчасне реагування, соціальна інтеграція, подолання соціальної нерівності та дискримінації тощо. Волонтерство в Україні виникло завдо до подій на Майдані і війні на Донбасі. Проте нині прийнято вважати, що пік волонтерської діяльності припадає саме на час, коли в Україні відбувались трансформаційні події. 2014 рік став значимим роком у розвитку волонтерства в Україні, він дав потужний поштовх для формування ряду волонтерських організацій, які стали яскравим прикладом високого рівня громадянської свідомості українців та їх здатності ефективно самоорганізуватися. Починаючи з надання допомоги учасникам Революції Гідності, волонтерський рух перетворився на складний і великий механізм, який пізніше забезпечив українську армію всім необхідним. Під час подій на Майдані волонтерство було стихійними і хаотичним явищем, проявом турботи і занепокоєння, це була неструктурована допомога, коли вже під час військових подій на сході України, спираючись на минулий досвід волонтерська діяльність була чітко організована.

1 Кількість ідентичних слів : 148
https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27256/1/Leshchenko_magistr.pdf

Представники волонтерських організацій займаються наданням одягу, продуктів харчування та медичними послугами. Волонтерський рух в Україні на сучасному етапі є проявом певної зрілості громадянського суспільства, він доповнює функції державних органів, сприяє стабілізації та регулюванню суспільних відносин в умовах децентралізації. [2]
 Останні роки в Україні волонтерський рух характеризується як масове і дуже поширене явище, про це свідчить великий відсоток людей, які приймають участь у волонтерській діяльності. Необхідно наголосити на функціях, які повинна виконувати держава, а саме: 1) у сфері економіки - довгострокове планування та прогнозування економічного розвитку країни, формування державного бюджету, встановлення системи оподаткування, сприяння підприємницькій діяльності та ін. 2) у соціальній сфері - соціальний захист незабезпечених прошарків населення, розвиток системи охорони здоров'я; 3) у політичній сфері - охорону законності та правопорядку, прав і свобод людини, забезпечення вільного волевиявлення громадян, попередження міжнародних та релігійних конфліктів; 4) у культурній сфері - державну підтримку та фінансування культури.

Рис. 6. Активне посилання на джерело, з якого запозичено фрагмент

Фрагменти, які запозичені з публікацій з бази університету або з програми обміну даними, зафарбовано у червоний колір (рис. 7).

Панування радянського режиму в Україні в післявоєнний час з його антицерковним та антиукраїнським характером зробило неможливим об'єктивні дослідження минулого національно-церковного життя в цей період. З огляду на це природним явищем було напрацювання церковно-історичних досліджень українською діаспорою. Значна кількість православних українців, які виїхали до країн Західної Європи, Північної і Південної Америки та Австралії бачили можливість зберегти свою ідентичність з допомогою національної церковної організації. Для ідеологічного обґрунтування права українців на національну Церкву здійснювались дослідження, в яких розроблялись концептуальні підходи до утворення Української Церкви. Значне місце в цих

Д Кількість ідентичних слів : 46
 Д Заголовок : RSHU/Воят.І. 18-19.pdf
 а Автор : RSHU
 e Клієнт Rivne State Humanities University (Rivne State Humanities University)

Новий етап у вивченні історії Церкви на Волині започаткувала видана І. Власовським у 1946 році в Мюнхені під псевдо « Сенекс» праця «Українська Православна Церква в 10 часи Другої світової війни 1939-1945 рр.». В ній вперше подано схему розвитку Української Церкви в означений період і охарактеризовано як друге відродження її в XX столітті, в якому Волинь відіграла головну організаційну роль [20, с. 1953].

В 1953 році І. Власовський опублікував ще одну працю з історії Української Церкви, в якій наголошував на бажанні всіх національно-церковних сил Волині відразу ж після початку німецько-радянської війни творити незалежну від Варшави, Москви та Риму Українську Церкву [20, с. 97]. Перешкодило цьому, на думку вченого, зречення національного ґрунту найстаршим за хіротонією єпископом на Волині владикою Олексієм (Громадським). Зміну позиції архієпископа І. Власовський пов'язував з переїздами в політиці німецької окупаційної влади після перших місяців відносно ліберального ставлення до українців. В той же час, Г. Кох запропонував своє бачення церковного життя на Волині і цілій Україні як складової церковного руху на східноєвропейському просторі [32, с. 40].
 Процесу радянізації Православної Церкви на Волині у 1939-1941 рр., нападам Московської Патріархії на митрополита Полікарпа і очолювану ним Автокефальну Церкву та знищенню її у другій половині 40 років XX ст. присвячена стаття Демида Бурка, поміщена в трьох номерах «Рідної церкви» [16, 17, 18]. Ряд дослідників з української діаспори, розглядаючи Українську Церкву в часи війни, звернули увагу на провідну роль Волині в організації загальноукраїнського національного церковного життя. Чигиринський Н. [51], Соловй М. [47], Полонська-Василенко Н. [38], Федорів Ю. [48] сходяться на думці,

Рис. 7. Фрагмент, який запозичено з робіт бази університету

Програма також показує зміни, які були внесені у скопійований текст: заміна слів або їх порядку тощо, показуючи оригінальний фрагмент у сірому полі (рис. 8).

Українське професійне скрипкове мистецтво - надзвичайно цікаве явище, яке у своєму становленні і розвитку завжди було і буде частиною музичного мистецтва України та Європи. Вивчення та аналіз цих процесів зумовлює вагомий вклад у функціонування та перспективний подальший розвиток інструментального мистецтва України та Європи, адже звернення до історії, усвідомлення фактів які стали рушійною силою розвитку дає можливість використовувати досвід минулого у сьогоденні.

Розвиток фортепіанного виконавства України цього періоду значно збагатив фортепіанне мистецтво різноманіттям ху дожніх напрямів

виконавства минулого і сучасності. [Розвиток професійного скрипкового виконавства України значно збагатив скрипкове мистецтво різн творчих манерах і способах трактування](https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura47/38.pdf) використали плекду виконавців-перспективність цього досліджен

Кількість ідентичних слів : 22

https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura47/38.pdf

які характерні для розвитку професійного скрипкового мистецтва України. Вибір об'єкта дослідження не є випадковим, оскільки узагальнення й запозичення досвіду минулого сприятимуть поліпшенню підготовки майбутніх скрипалів-фахівців. Звернення до історії дозволяє розкрити особливості музичного мислення скрипалів-виконавців та педагогів минулого століття, визначити специфіку репертуару, ознайомитися з утраченими виконавськими традиціями, розкрити просвітницьку діяльність в цій галузі. Вирішення цих питань на сучасному етапі є принциповим не лише для скрипалів, а й для дослідників, оскільки дозволяє розширити уявлення про музичне мислення та особливості українського професійного скрипкового мистецтва.

Аналіз галузевої літератури дав можливість дійти висновку про те, що незважаючи на широке коло питань, що висвітлено в наукових роботах, які мають засадничі функції у вивченні багатовекторного феномена «професійного скрипкового мистецтва», наше дослідження збагачує загальний внесок у розробку даного поняття та складає методологічне підґрунтя для подальших системних досліджень цього явища, адже містить науково-педагогічний та періодизаційно-історичний аспекти скрипкового мистецтва України, які є мало дослідженими. Педагогічні та виконавські здобутки його представників не фігурують у цьому ракурсі самостійним предметом наукової уваги, отримуючи фрагментарне висвітлення в науково-методичній літературі, пресі, спогадах учнів та колег, деяких металічних цитатив

Рис. 8. Поле з оригінальним текстом

Висновок експерта

Експерт розглядає та аналізує усі блоки, комплексно оцінює роботу та надає рекомендації щодо подальшого допуску чи не допуску до захисту/публікації. На опрацювання однієї роботи надається 1–5 днів.

У протоколі аналізу звіту подібності відображена коротка інформація про роботу, яка аналізується, а також остаточний висновок експерта з коротким обґрунтуванням.

Можливі три результати:

- Робота не містить зауважень, має допустимий відсоток запозичень, які правильно оформлені, та рекомендована до захисту/публікації;
- У роботі виявлено надмірну кількість цитувань або запозичення оформлені неправильно, а тому роботу рекомендовано повернути на доопрацювання;
- У роботі виявлено спроби приховати плагіат (високий коефіцієнт тривоги), або знайдено недобросовісні запозичення. Роботу не рекомендовано до захисту/публікації.

У звіті буде підкреслено та детально обґрунтовано висновок експерта.

Остаточне рішення щодо допущення до захисту кваліфікаційної роботи студента, яка була перевірена на наявність академічного плагіату і потребує значного доопрацювання, приймається рішенням засідання випускаючої кафедри за узгодженням з деканатом.

Протокол аналізу звіту підшивається до дипломної роботи з усіма відповідними підписами та висновками.

При потребі робота повторно надсилається на перевірку за кошт студента. Сума сплачується на рахунок університету, копія квитанції надається адміністратору або модератору програми. Повторно надіслані роботи перевіряються поза чергою.

Приклади звітів експерта:

**Протокол аналізу звіту подібності
експерта Андрощук І. М.**

Експерт Андрощук І. М. заявляє, що ознайомилась з повним звітом подібності, який був згенерований системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Янцур О.

Назва: Янцур I-23.docx

Координатор: Поліщук М. М.

Підрозділ: Rivne State Humanities University

Коефіцієнт подібності 1:15,3

Коефіцієнт подібності 2:10

Тривога:0

Після аналізу звіту подібності констатую наступне:

виявлені в роботі запозичення є сумлінними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;

виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;

виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не рекомендована до захисту.

Обґрунтування:

У дипломній роботі Янцур О. не виявлено плагіату, усі запозичення є сумлінними. Роботу рекомендовано до захисту.

.....
Дата

.....
Підпис експерта Андрощук І. М.

Остаточне рішення щодо допуску до захисту, включаючи обґрунтування:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
Дата

.....
Підпис завідувача кафедри

**Протокол аналізу звіту подібності
експерта Андрощук І. М.**

Експерт Андрощук І. М. заявляє, що ознайомилась з повним звітом подібності, який був згенерований системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Янцур О.

Назва: Янцур I-23.docx

Координатор: Поліщук М. М..

Підрозділ: Rivne State Humanities University

Коефіцієнт подібності 1:10,9

Коефіцієнт подібності 2:7

Тривога:0

Після аналізу звіту подібності констатую наступне:

виявлені в роботі запозичення є сумлінними і не мають ознак плагіату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;

виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;

виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки

плагиату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не рекомендована до захисту.

Обґрунтування:

У бакалаврській роботі Янцур О. не вказано запозичення зі статті «Код нації. Трипільська культура», статті Мозгового І. П. «На порозі нашої історії», зі статті В. О. Касьян, Р. О. Литвиненко «Трипільська свастика» та ін. Роботу рекомендовано повернути на доопрацювання задля вказання усіх використаних джерел.

.....
Дата
Підпис експерта Андрощук І. М.

Остаточне рішення щодо допуску до захисту, включаючи обґрунтування:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
Дата
Підпис завідувача кафедри

Протокол аналізу звіту подібності експерта Андрощук І. М.

Експерт Андрощук І. М. заявляє, що ознайомилась з повним звітом подібності, який був згенерований системою виявлення і запобігання плагиату щодо роботи:

Автор: Янцур О.

Назва: Янцур I-23.docx

Координатор: Поліщук М. М.

Підрозділ: Rivne State Humanities University

Коефіцієнт подібності 1:52,6

Коефіцієнт подібності 2:46,4

Тривога:100

Після аналізу звіту подібності констатую наступне:

виявлені в роботі запозичення є сумнівними і не мають ознак плагиату. Тому робота визнається самостійною і допускається до захисту;

виявлені в роботі запозичення не мають ознак плагиату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання;

виявлені в роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагиату або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень. У зв'язку з чим, робота не рекомендована до захисту.

Обґрунтування:

У бакалаврській роботі Янцур О. виявлено недобросовісні запозичення, які мають ознаки плагиату, зокрема скопійовано частину дисертації Хвіщук О. В. «Структурно-семантичний аналіз прізвищ жителів м. Нововолинська Волинської області», частину монографії Єфименко І. В. «Українські прізвищеві назви XVI ст.», висновки запозичено з монографії Пахоменко С. М. «Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах». Роботу не рекомендовано до захисту.

Остаточне рішення щодо допущення до захисту кваліфікаційної роботи студента, яка була перевірена на наявність академічного плагиату і потребує значного доопрацювання, приймається рішенням засідання випускаючої кафедри за узгодженням з деканатом.

.....
Дата
Підпис експерта Андрощук І. М.

Остаточне рішення щодо допуску до захисту, включаючи обґрунтування:

.....
.....
.....
.....
.....

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ РІЗНИХ ВИДІВ ВИДАНЬ

Нумерація сторінок тексту, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, ілюстрацій, таблиць, формул

Нумерація сторінок тексту, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Номер сторінки слід проставляти у правому нижньому куті сторінки без крапки в кінці.

Титульний аркуш, зворот титульного аркуша, зміст включають до загальної нумерації сторінок, але номери на них не проставляють.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставиться крапка. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) і таблиці слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, наприклад, «Рис. 1.2» (другий рисунок першого розділу). Якщо ілюстрація має заголовок, то в кінці її номера ставиться крапка і далі, в тому ж рядку, йде заголовок, наприклад: «Рис. 1.2. Класифікація систем». Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують під ілюстрацією. Якщо в тексті подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. На всі таблиці видання повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2». У

повторних посиланнях на таблиці треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Список скорочень деяких слів подано в додатку Ж.

В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера арабськими цифрами. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). Якщо в тексті одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» та її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу). Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться всередині групи формул і звернене в сторону номера.

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

ВИМОГИ ДО ІЛЮСТРАЦІЙ

Ілюструють текст видання, виходячи із певного загального

логічний предмет таблиці, або присудок (тобто дані, якими характеризується присудок) – у прографці, а не в головці чи боковику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються. Боковик, як і головка, вимагає лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які стосуються всієї таблиці, виносять в тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи співпадали; неоднорідні – посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку видання або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його

заміняють словами «Те саме», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Розміри таблиць вибирають довільно, залежно від вміщуваного матеріалу. Але доцільно їх зразу готувати за вимогами оригінал-макета, тобто набирати 10-м кеглем шрифту і будувати під розміри аркуша формату А5 з міжрядковим інтервалом 1,2 (в таблицях допускається одинарний міжрядковий інтервал і менший розмір шрифту).

Зліва, справа та знизу **таблиці**, як правило, **обмежують лініями**. Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежують рядки таблиці, допускається не креслити, якщо їх відсутність не утруднює її читання і розуміння.

Розділяти головку таблиці та заголовки і підзаголовки боковика і граф діагональними лініями не рекомендується. Таблиця повинна читатися зверху вниз.

Правильно:

Грунт	Середньорічна температура, °С		
	від 0 до -2	від -2 до -4	Нижче -4
Піщаний			

Неправильно:

Грунт	Середньорічна температура, °С	від 0 до -2	від -2 до -4	нижче -4
Піщаний				

Таблицю залежно від її розміру **можна вміщувати під текстом**, у якому вперше подано на неї посилання; **на окремій наступній сторінці** або у додатку.

Допускається розташовувати таблицю вздовж довгого боку аркуша (альбомний аркуш).

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, її можна продовжити на наступних. У цьому випадку на наступній сторінці зверху зліва з абзацу пишуть слова «Продовження таблиці 1.2», а замість головки вміщують цифрові позначення її граф, якщо головка нескладна. Якщо ж головка є складною, тоді її повністю повторюють на наступній сторінці.

Таблиця 1

Довготи і широти деяких міст України

Місто	Довгота	Широта	Місто	Довгота	Широта
	год. хв.	° ′		год. хв.	° ′
Бердянськ	2 27,2	46 46	Ніжин	2 07,6	51 03
Донецьк	2 31,3	47 59	Рівне	1 44,5	50 35
Житомир	1 54,7	50 16	Ромни	2 13,9	50 45
Київ	2 02,0	50 25	Умань	2 00,9	48 45
Луцьк	1 41,3	50 45	Чернівці	1 43,8	48 17
Харків	2 25,0	49 58	Одеса	2 02,9	46 28

Таблиці з незначною кількістю граф допускається поділяти на частини і розміщувати одну частину поряд з іншою, розділяючи їх стовщеною лінією, при цьому головку таблиці повторюють.

Правила запису в таблицях. Заголовки граф і рядків таблиці слід писати з великої літери. Підзаголовки граф – з малої літери, якщо вони становлять одне речення з заголовком, або з великої літери, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків та підзаголовків таблиці крапку не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф записують в однині.

Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. Допускається перпендикулярне розташування заголовків граф.

Для скорочення тексту заголовків і підзаголовків граф окремі поняття заміняють літерними позначеннями згідно з

ГОСТ 2.321 чи іншими позначеннями за умови, що вони пояснені у тексті або наведені на ілюстраціях. Показники з одним і тим же літерним позначенням групують послідовно у порядку зростання індексів.

Таблиця 2

Зірки, які видно з території України

Позначення зорі	Назва зорі	Зоряна величина	$\alpha_{2000.0}$	Власний рух по α	$\delta_{2000.0}$	Власний рух по δ
g Peg	g Пегаса	2.9	0 13 14.2	0.000	+15 11 01	-0.01
b Cet	b Кита	2.2	0 43 35.4	+0.016	-17 59 12	+0.03
a Ari	a Овна	2.7	1 54 38.4	+0.007	+20 48 29	-0.11
a Ari	a Овна	2.2	2 07 10.4	+0.014	+23 27 45	-0.15
b Per1	b Персея	2.2-3.5	3 08 10.1	0.000	+40 57 20	0.00

Текст, що повторюється у графах (за відсутності горизонтальних ліній), допускається:

- заміняти лапками, якщо він складається з одного слова;
- заміняти словами «те ж саме», при першому повторенні, якщо текст складається з двох і більше слів, а далі лапками;
- заміняти словами «те ж саме» з додаванням додаткових відомостей, якщо повторюється лише частина фрази;
- подавати значення параметра один раз (на рівні середнього рядка), якщо воно однакове для кількох рядків.

Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, що повторюються, не допускається. Якщо цифрові або інші дані у графах не наводяться, необхідно ставити **прочерк**.

Якщо найменування у боковику записане у кілька рядків, то у сусідніх графах числові значення записують на рівні останнього рядка, текстовий матеріал починають на рівні першого рядка.

Цифри у графах, як правило, записують так, щоб класи

чисел були один під одним, а числові значення мали однакову кількість десяткових знаків.

Дробові числа наводять у вигляді десяткових дробів, за винятком розмірів у дюймах, які записують таким чином: $\frac{3}{4}$ ".

Слова «більше», «не більше», «менше», «не менше», «у межах», коли зазначають обмежувальні норми, вміщують у боковику або у заголовку графі поряд з найменуванням відповідного параметра чи показника після одиниці вимірювання, відділяючи їх комою.

Значаючи послідовні інтервали величин, що охоплюють усі величини ряду, перед величинами пишуть «від», «понад», «до».

В інтервалах, які охоплюють не всі значення ряду, між значеннями бажано ставити тире без інтервалу (пробілу), наприклад: 4–10, 130–150.

Межі розмірів зазначають від *менших до більших*. Числові значення величин мають бути виражені у відповідних одиницях вимірювання. Вводити окрему графу «Одиниця вимірювання» не допускається. Позначення одиниць вміщують:

– над таблицею, якщо усі параметри або переважна частина граф мають однакову одиницю вимірювання; позначення одиниць інших параметрів дають у заголовках відповідних граф;

– у заголовках граф, якщо усі параметри у графі мають однакову одиницю вимірювання;

– у боковику поряд з найменуванням параметра, відділяючи їх комою, якщо усі параметри у рядку мають однакову одиницю вимірювання.

Умовні позначення кутових величин (градуси, хвилини, секунди) при числових значеннях проставляють у кожному рядку; за відсутності горизонтальних ліній зазначають лише у першому.

Складну таблицю з декількома заголовками оформлюють так.

Таблиця 3

Регіональна метеорологічна модель

1. Станція-Рівне

Час (UTC)	Температура повітря, С	Швидкість вітру, м/с	Напрямок вітру, градуси	Опади за 3 години, мм	Відносна вологість, %	Загальна хмарність, %
1.04						
00:00	9.8	5.6	147.0	0.0	82.2	100.0
06:00	8.9	3.3	200.3	2.8	92.1	100.0
12:00	12.8	8.2	284.7	3.8	69.5	100.0
18:00	9.6	4.7	301.9	0.0	68.7	100.0

2. Станція-Київ

Час (UTC)	Температура повітря, С	Атм. тиск, гПа	Швидкість вітру, м/с	Напрямок вітру, градуси	Відносна вологість, %	Загальна хмарність, %
1.04						
00:00	6.9	993.8	5.5	135.9	88.5	100.0
06:00	8.0	992.9	6.2	132.1	86.7	100.0
12:00	11.6	991.9	6.8	138.1	82.3	100.0
18:00	9.9	992.8	5.2	137.9	88.4	100.0

Окрім таблиць, узагальнені цифрові дані можна подати у вигляді так званого *виводу* – таблиці без ліній, де матеріал організований у колонки (як правило, дві) і рядки. Вивід переважно не має тематичного заголовка, він не нумерується, оскільки його розташовують зразу після посилання, він продовжує текст, який його стосується. Наприклад:

Шкідливий вплив деяких харчових добавок

<i>E111</i>	<i>заборонений</i>	<i>E310</i>	<i>висип</i>
<i>E320</i>	<i>холестерин</i>	<i>E123</i>	<i>дуже небезпечний</i>
<i>E125</i>	<i>заборонений</i>	<i>E338</i>	<i>розлад шлунку</i>

Порівняно з таблицями виводи простіше набирати і вони забирають менше місця.

Виводи доцільно використовувати тоді, коли головка в таблиці нічого не додає до змісту сказаного вище у тексті, а сама таблиця має усього дві графи. Ще один приклад виводу:

Показники якійсної успішності учнів до і після експерименту:

7-А клас	76%	84%
7-Б клас	78%	87%

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ФОРМУЛ

Правила написання та друкування символів величин, назв і позначень одиниць. ДСТУ 3651, виходячи з правил української мови та міжнародних стандартів, встановив такі правила написання та друкування символів величин, а також назв і позначень одиниць:

1. Символи величин, позначені окремими літерами латинського чи грецького алфавіту, іноді з підрядковими або/і надрядковими індексами, друкуються похилим шрифтом (курсивом) незалежно від того, яким шрифтом надруковано весь текст.

2. Символи векторних величин можна друкувати напівжирним шрифтом або зі спеціальною позначкою – стрілкою над символом величини.

3. Якщо в тексті різні величини мають однакові символи, то відмінність між ними можна показати за допомогою індексу. Якщо індекс є символом фізичної величини, позначеної латинською літерою, він друкуюється похилим шрифтом (курсивом), в усіх інших випадках – прямим шрифтом. Наприклад:

Прямі індекси:	Похилі індекси:
C_T (г - газ)	C_p (p - тиск)
\mathcal{X}_e (е - електрична)	p_x (x - координата)
$T_{1/2}$ (1/2 - число)	a_{ij} (i, j - поточні індекси)

4. Цифри завжди друкують прямим шрифтом.
5. Назви одиниць СІ завжди пишуть з малої літери.

Позначення одиниць СІ також пишуться з малої літери, за винятком тих, назви яких походять від прізвищ вчених (ампер, герц, ньютон, вольт та ін.), – їх пишуть з великої літери: (А, А), (Hz, Гц), (N, Н), (V, В) та ін. З метою уніфікації написання позначень це правило поширене також на позначення позасистемних щодо СІ одиниць, наприклад: (eV, eВ) – електронвольт, (E, E) – ерстед, (Mx, Мкс) – максвел.

6. У назвах одиниць, що містять частку від ділення однієї одиниці на іншу, назву одиниці, що стоїть у знаменнику пишуть з прийменником «на», наприклад: одиниця напруженості магнітного поля – ампер на метр. Для одиниць величин, що залежать від часу в першому степені та є характеристиками швидкості перебігу процесів, назву одиниці часу, що міститься в знаменнику, пишуть з прийменником «за», наприклад: одиниця швидкості - метр за секунду.

7. У разі утворення кратних і частинних одиниць від похідних одиниць СІ префікс або його позначення слід писати разом з назвою одиниці або відповідно до її позначення. Якщо одиницю утворено як добуток чи відношення одиниць, то префікс слід сполучати з назвою першої одиниці, яка входить у добуток або у відношення.

Правильно:	Неправильно:
атокулон-квадратний метр	кулон-квадратний нанометр
на кельвін (аКл·м ² /К)	на кельвін (Кл·нм ² /К)

У випадках, коли з історичних причин широко застосовують одиницю, де префікс приєднано до назви іншої – не першої – одиниці (наприклад, ампер на квадратний міліметр, кіловольт на сантиметр тощо), рекомендується переходити до правильно утворених кратних і частинних одиниць (у даному прикладі, відповідно, мегаампер на квадратний метр та мегавольт на метр).

8. Назви кратних і частинних одиниць, піднесених до степеня, слід утворювати приєднанням відповідного префікса до назви початкової одиниці. Наприклад, кратна одиниця від квадратного метра – квадратний кілометр (початкова одиниця – метр); частинна одиниця від секунди у другому степені – мікросекунда в другому степені.

9. При утворенні кратних і частинних одиниць не

допускається відкидати останню літеру префікса в його поєднанні з назвою одиниці.

Правильно:	Неправильно:
кілоом, мегаом, мегаампер	кілом, мегом, мегампер

10. Для написання позначень одиниць застосовуються літери чи спеціальні знаки (...°, ...", ...', %). Використовують два види літерних позначень: українські (з використанням літер української абетки) та міжнародні (з використанням літер латинської чи грецької абетки).

До позначень одиниць, а також до їхніх назв не можна додавати інші літери чи слова, що мали б подавати додаткову інформацію про фізичну величину, об'єкт чи умови вимірювання. У всіх подібних випадках слід поєднувати визначальні слова з назвою величини, а одиницю позначати згідно зі стандартом.

Правильно:	Неправильно:
погонна довжина 5 м	довжина 5 п.м (погонних метрів)
об'єм газу (зведений до об'єм газу 100 нм ³ нормальних умов) 100 м ³	(нормальних кубічних метрів)
масова частка 10%	частка 10% масових
об'ємна частка 5%	частка 5% об'ємних

Наведене правило стосується також міжнародних позначень одиниць.

11. Символи величин та позначення одиниць не повинні змінюватись за числами. Після них крапки не ставлять, за винятком випадків, коли цього потребує пунктуація (у кінці речень).

Позначення одиниць, що збігаються з назвами цих одиниць, не можна змінювати за відмінками і числами, якщо їх розташовано після числових значень, а також у заголовках граф, боковиків таблиць і експлікаціях після формул. До таких позначень належать моль, бар, рем, вар, рад. Наприклад: 1 моль, 2 моль, 10 моль; 1 рем, 4 рем, 7 рем.

Винятком є позасистемна одиниця світловий рік, позначення якої відмінюється: 1 св. рік; 2 св. роки; 7 св. років.

12. Позначення одиниці слід розташовувати в одному рядку з числовим значенням величини без перенесення на наступний рядок. Між числом і позначенням одиниці залишають

проміжок.

Правильно:	Неправильно:
1000 кВ; 1000 кВт	1000кВ; 1000 кВт
20°С; 50°С	20°С; 50°С

Винятком є позначення у вигляді єдиного спеціального знака – нарядкового індексу, перед яким проміжку не залишають.

Правильно:	Неправильно:
30°; 40"	30°; 40"

13. Коли вказується значення величини з граничними відхиленнями, її не числове значення разом з граничними відхиленнями слід брати в дужки, а позначення одиниці розташовувати після дужок. Якщо дужки не застосовуються, то слід розміщувати позначення одиниці як після середнього числового значення величини, так і після числового значення граничного відхилення.

Правильно:	Неправильно:
(100,0±0,1) кг	100,0±0,1 кг
50 г ± 1 г	50±1 г.

Якщо в тексті наводиться інтервал числових значень фізичної величини, то її одиницю вказують лише після останньої цифри, наприклад: від 100,0 до 100,1 кг, або 100,0-100,1 кг, або 100,0...100,1 кг.

Коли в тексті наводиться ряд (група) числових значень фізичної величини, виражених в однакових одиницях, цю одиницю треба писати лише після останньої цифри, наприклад: 5; 6,1; 7 мм або 2х3х9 мм.

14. Дозволено застосовувати позначення одиниць у заголовках граф і назвах рядків (боковиках) таблиць, а також в експлікаціях після формул.

Не допускається розташовувати позначення одиниць поруч із формулою.

Правильно:	Неправильно:
$v = 3,6s / t,$	$v = 3,6s / t,$ км/год,
де V – швидкість, км/год;	де S – шлях у м;

S – шлях, м; t – час, с. t – час у с.

15. Позначення одиниць, що входять у добуток, слід відокремлювати крапками на середній лінії як знаками множення.

Правильно:	Неправильно:
$N \cdot m$; $N \cdot m$	Nm ; Nm
$A \cdot m^2$; $A \cdot m^2$	Am^2 ; Am^2

16. У літерних позначеннях відношень одиниць для позначення знака ділення слід застосовувати лише одну риску: наскісну або горизонтальну. Допускається також записувати складені позначення одиниць у вигляді добутку позначень одиниць, піднесених до степенів (додатних або від'ємних).

Правильно:	Неправильно:
$W \cdot m^{-2} K^{-1}$; $Вт \cdot м^{-2} \cdot К^{-1}$	$W/m^2/K$; $Вт/м^2/К$

Коли для однієї з одиниць, яка входить до відношення, встановлено позначення у вигляді від'ємного степеня (c^{-2} , m^{-1} , K^{-1}), то застосування наскісної або горизонтальної риски не допускається.

17. Якщо для позначення знака ділення застосовують наскісну риску, то позначення одиниць у чисельнику та знаменнику потрібно розташовувати вздовж рядка, а добуток позначень одиниць у знаменнику слід брати в дужки.

Правильно:	Неправильно:
m / s ; m/s	m / s ; m / c
$W/(m \cdot K)$; $Вт/(м \cdot К)$	$W/m \cdot K$; $Вт/м \cdot К$

Позначення одиниць друкують прямим шрифтом.

Позначення десяткових префіксів друкують прямим шрифтом без проміжку між префіксом і позначенням одиниці.

Набір формул і рівнянь. Як уже зазначалось, у формулах і по тексті латинські літери, що позначають змінні фізичні величини, а також математичні і хімічні, набирають курсивом (з нахилом): $a + b = c$, $h_i = 2h_1 + h_2 - L^2$; $S = vt$.

Прямо (не курсивом) набирають:

а) позначення тригонометричних, гіперболічних, зворотних колових, зворотних гіперболічних функцій: \sin , \cos , tg ,

ctg , \arcsin ;

б) позначення чисел подібності: Ar (Архімеда), Bi (Біо), Bo (Больцмана), Bu (Бугера), Eu (Ейлера), Fo (Фур'є), Fr (Фруда), Ga (Галілея), Gr (Грасгофа), Ki (Кірпичова), M (Маха), Nu (Нуссельта), Pe (Пекле), Pr (Прандтля), Re (Рейнольдса), St (Стантона), Zh (Жуковського);

в) умовні математичні скорочення: \max , \min , const , lim , lg , ln , log , det , exp ;

г) позначення хімічних елементів: Cl , Fe , H_2O , Ag , і т.д.;

д) усі українські, російські літери, у тому числі й у формулах (природно, крім спеціально виділених курсивом слів або заголовків):

$$V_{\text{сер}} = v_{\text{кін}} - v_{\text{поч}} K_1 K_2 \beta \tau; \quad \Pi = \text{Ц} + \text{T} + \text{X}.$$

Що стосується грецьких літер, то, як уже зазначалось у п. 3.4.1, їх можна набирати або прямо, або курсивом, але однаково по всій роботі;

е) а також, як уже зазначалось вище, одиниці вимірювання фізичних величин: $P = 4 \text{ МПа}$; $l = 18 \div 20 \text{ мм}$; $I = 30 \text{ А}$; $\eta = 10^5 \text{ кДж/м}^2$.

Індекс. Він може бути нижнім або верхнім. Якщо індексом є скорочене українське (російське) слово, то крапку після нього не ставлять так само, як і після будь-якого іншого індексу (грецького, латинського, цифрового). Якщо ж при одній величині використовуються два або більше індексів – скорочених українських (російських) слів, то крапку не ставлять лише після останнього з них, а після попередніх точка ставиться, бо вона виконує функцію відокремлення одного індексу від іншого. Наприклад:

$P_{\text{р. поч}}$ – тиск рідини початковий.

4.5.4. Нумерація. Формули мають або наскрізну нумерацію по всій роботі, або подвійну за розділами, де першій цифрі відповідає номер розділу, в якому вміщена формула, а другій – порядковий номер формули. Наскрізна нумерація формул застосовується в невеликих роботах або в об'ємних роботах, якщо пронумерованих формул та посилань на них мало. Подвійна нумерація застосовується, як правило, у великих роботах.

Нумерувати усі формули не потрібно. Але ті, на які автор

посилається, обов'язково повинні мати номер.

Номер формули записують у круглих дужках справа від неї у кінці рядка:

$$U = I R \quad (3.1)$$

При переносі формули на наступний рядок (сторінку) номер зазначають біля її закінчення.

Формули з числовими значеннями, підставленими замість символів, не нумерують. Наприклад: $K = 5 \cdot 20 = 100$.

Система рівнянь об'єднується фігурною скобкою, як правило, ліворуч, номер ставиться напроти, на середньому рядку. Наприклад:

Розташування формул по тексту здійснюють або окремими рядками, або вставляють їх усередину речень (нескладні формули).

$$\left\{ \begin{array}{l} \sum_{i=0}^n k_i; \\ Ak_i = Ak_0 + nv_i - \sum_{j=0}^n v_{ij}k_j \end{array} \right. \quad (3.2)$$

В окремий рядок виносять основні складні формули, що застосовуються у роботі при розрахунках і дослідженнях. Їх розташовують або симетрично тексту (центрують), або з абзацного відступу. В одному рядку можна розташовувати тільки одну формулу.

Вище і нижче кожної формули залишають по одному вільному рядку. Для економії місця декілька коротеньких однотипних формул також можна розмістити в один рядок, під одним номером.

Перенесення продовження формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, причому знаки на початку наступного рядка повторюють. При переносі на операції множення застосовують знак (х). Наприклад:

$$S_{\rho\lambda}(\lambda) + T_{\rho}(\lambda)(\alpha^2(\lambda) + \beta^2(\lambda)) \times$$

$$\times T_{\rho}(\lambda) \left((\alpha^2(\lambda) + \beta^2(\lambda)) (1 - 2N) + 3\alpha(\lambda)N \right) \beta(\lambda)N = \chi.$$

Розділові знаки при формулах вживаються відповідно до законів української або російської пунктуації:

– якщо після даної формули починається нове речення, то в кінці її ставлять крапку;

– якщо речення продовжується, то після формули ставляться розділові знаки, необхідні за контекстом (кома, тире або нічого);

– перед «де...» (поясненням вміщених у формулі величин) обов'язковим розділовим знаком є кома;

– між формулами, які йдуть одна за одною, використовують крапку з комою.

Експлікація. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, які не були пояснені раніше у тексті, – експлікацію – наводять безпосередньо під формулою з нового рядка без абзацного відступу.

Починають експлікацію словом «де» без двокрапки після нього. Величини подають у тій послідовності, в якій вони вміщені у формулі. Наприклад: Кінетичну енергію E , Дж, розраховують за формулою

$$E = \frac{m \cdot V^2}{2}, \quad (3.3)$$

де m – маса матеріальної точки, що дорівнює 0,5 кг; V – швидкість руху, м/с (Або: де m – маса матеріальної точки, $m = 0,5$ кг; V – швидкість руху, м/с).

Розташовують кожну нову величину зразу після наступної через крапку з комою, а не з нового рядка. Якщо необхідно навести числове значення символу, то його записують після розшифровки. Одиниці вимірювання фізичних величин також наводять після їх пояснення.

Ще раз наголошуємо, подавати позначення одиниць фізичних величин в одному рядку з формулою, що виражає залежність між величинами, поданими у літерній формі, не допускається. Наприклад, не можна набирати так: $V = s/t$, м/с.

ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ СТРУКТУРНИХ ЧАСТИН ТЕКСТУ

У загальному випадку робота може містити такі структурні елементи:

1. титульну сторінку;
2. зворот титульної сторінки;
3. зміст (якщо робота має обсяг понад 1 друк. арк., тобто більш ніж 16–20 сторінок або 40 000 знаків);
4. перелік скорочень та умовних позначень (за необхідності);
5. передмову (за необхідності у великих за обсягом роботах);
6. вступ;
7. основну частину;
8. контрольні запитання;
9. список літератури (якщо список літератури становить 1–2 найменування, тоді пишуть «Література»);
10. додатки;
11. предметний покажчик (для підручників та навчальних посібників великого обсягу);
12. кінцева (остання) сторінка.

Крім того, титульна сторінка не нумерується і не враховується при підрахунку кількості сторінок.

До *змісту* структурні елементи включають у такій послідовності: перелік скорочень та умовних позначень (якщо є), вступ, назви розділів та підрозділів основної частини, список літератури, додатки з їх назвами та позначеннями.

У змісті номери сторінок розташовують один під одним. Слово «сторінка» або його скорочення не пишуть.

Якщо у тексті застосовують умовні позначення, скорочення, символи, одиниці вимірювання, не передбачені чинними стандартами, а також специфічну термінологію, то їх перелік має бути поданий у вигляді окремого списку на початку роботи.

Структурні елементи, тобто розділи, підрозділи невеликої

за обсягом роботи **не бажано** починати з нових сторінок. У великих роботах з нової сторінки починають тільки основні структурні елементи (вступ, розділи, додатки).

Текст звичайно поділяють на *розділи і підрозділи*, як цього потребує смисловий зміст роботи; розділи та підрозділи поділяють на пункти. Пункти, за необхідності, можуть бути розділені на підпункти. Пункти і підпункти можуть мати переліки.

Розділи і підрозділи, як правило, *нумерують*. Крім того, розділи і підрозділи повинні мати *заголовки*.

Між номером і заголовком ставлять крапку (після номера). У кінці заголовка крапку не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, їх розділяють крапкою. Переноси слів у заголовках не допускаються.

Відстань між назвою підрозділу (пункту) і наступним текстом повинна бути такою, як відстань між рядками у тексті.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу або пункту в нижній частині сторінки, якщо після нього вміщується лише один рядок тексту.

Зразок структури і нумерації елементів тексту наведено на рис. 1.

Заголовки розділів виконують або великими літерами, або жирним шрифтом і розташовують симетрично тексту.

Заголовки підрозділів і пунктів виконують малими літерами з першої великої. Їх найчастіше набирають жирним шрифтом, рідше – курсивом або жирним курсивом, але **не підкреслюють**. Розташовують такі заголовки або з абзацного відступу (частіше), або по центру.

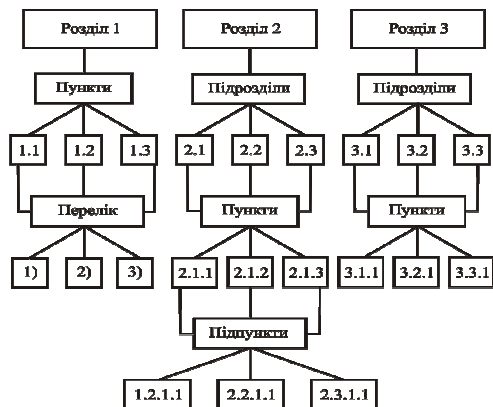

Рис. 1

Підпункти можна не нумерувати, а їх назви в такому випадку виділяють шрифтом (жирним, курсивом або жирним курсивом) і розташовують підряд з текстом з абзацного відступу. Тоді після заголовка підпункту ставиться крапка.

Розділи повинні мати *порядкові номери* у межах усієї роботи; підрозділи – у межах розділу; пункти – у межах розділу або підрозділу. Якщо структурний елемент у тексті *один*, його не нумерують.

Переліки у тексті позначають арабськими цифрами з дужкою. Для подальшої деталізації переліків використовують малі літери українського алфавіту з дужкою, які записують з абзацу. Наприклад:

- 1) _____
- 2) _____
- а) _____
- б) _____

Також допускається (а при великій кількості переліків – обов’язково) позначати переліки знаками-символами.

При цьому кожний пункт переліку починають з абзацного відступу, але далі його продовжують не з абзацу, а вирівнюючи по лівому полю (берегу). Як приклад – оформлення наступного абзацу:

– тільки за необхідності виділити якийсь винятково важливий елемент переліку, його можна весь вирівняти за

абзацним відступом;

– у цьому випадку доцільно скористатись наявною у редакторі Word опцією «Список» (але такий варіант переліку є винятковим).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів / Додаток 1 до наказу МОНУ № 588 від 27.06.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/2362.

2. Наказ ВАК України № 63 від 26.01.2008 року «Про внесення змін до переліків та форм документів, що використовуються при атестації наукових та науково-педагогічних працівників», Форма 23. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті. [Текст] // Бюлетень ВАК України. – 2008. – № 3. – С. 9–13.

3. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9–17.

4. Положення про Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук: наказ МОН України № 904 від 01.10.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/?id=2>.

Для нотаток:

Для нотаток:

Підписано до друку 25.08.2020 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 1,6.
Наклад 100 прим. Зам. № 604/2.

Навчально-методичне видання

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОБОТИ ЗІ
ЗВІТОМ ТА АНАЛІЗОМ ЗВІТУ ПРОГРАМИ З
ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ STRIKEPLAGIARISM**

Рекомендації підготовлені:
І.М. Андрощук

Комп'ютерна верстка та макет:
Л.М. Федорук

*Віддруковано у відділі
інформаційного та мережевого забезпечення
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*